

20.05.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DİŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

SURİYE (SURİYE KUZEYİ- SOÇİ - İDLİB - SURİYE'de ATEŞKES)

- *Rusya: Suriye ordusu İdlib'e yönelik saldırılarını durdurdu...* Rusya Savunma Bakanlığı'na bağlı olarak Suriye'de görev yapan Çatışan Tarafları Uzlaştırma Merkezi yetkilileri, hükümete bağlı güçlerin 18 Mayıs gece yarısından itibaren İdlib vilayetine yönelik saldırılarını tek taraflı olarak durdurduğunu açıkladı. Açıklamada, İdlib bölgesindeki muhalif güçlerin ise buna rağmen Hama, Lazkiye ve Halep'te hükümet güçleri ile sivillere ateş etmeye devam ettiği belirtildi. Açıklamada, ateşkese ilişkin ayrıntılı bilgi verilmedi. Geçici ateşkesin 72 saat olacağı ifade ediliyor.

- *BM: 180 bin kişi İdlib'i terk etti...* Suriye'de Beşar Esad rejimine bağlı ordu güçlerinin yoğun saldırısına maruz kalan İdlib ve çevresinde yaşayan yaklaşık 180 bin kişi bölgeyi terk etti. Birleşmiş Milletler (BM) Acil Yardım Ofisi (Ocha), Esad rejimine bağlı kuvvetlerin operasyonları sonucu İdlib ve Hama'da 18 hastane ve sağlık ocağı ile çok sayıda okul ve mültecilerin barındığı binanın hasar gördüğünü bildirdi. Ocha'dan Cumartesi günü yapılan açıklamada, bölgeden kaçan yaklaşık 180 bin kişiden büyük bir kısmının, kapasite yetersizliği nedeniyle mülteci kamplarına alınamadığını duyurdu. Suriye ordusu müttefiki Rusya'nın desteği ile bir süredir ülkenin kuzeybatısındaki İdlib ve Hama bölgelerine askeri operasyonlar düzenliyor. Radikal İslami grupların elinde kalan son bölge olan İdlib ve Hama'da yaklaşık üç milyon insan yaşıyor.

- *AB Esad yönetimine yaptırımları uzattı...* Avrupa Birliği, iç savaşın sürdüğü Suriye'de Esad yönetimine yönelik yaptırımları sürdürme kararı aldı. 270 kişiye yönelik yaptırımlar bir yıl daha yürürlükte olacak.

ORTADOĞU-AFRİKA

- *ABD'nin Bağdat Büyükelçiliği'nin bulunduğu Yeşil Bölge'ye füzelili saldırı...* Irak Başbakanlığına bağlı Güvenlik Medya Ağı tarafından yapılan yazılı açıklamada, korunaklı hükümet binalarının bulunduğu Yeşil Bölge'nin merkezine katyuşa füzesiyle saldırı düzenlendiği belirtildi. Öteyandan, saldırının ABD tarafından yapılan uyarıların ardından gelmesi dikkat çekti. Birkaç gün önce, ABD Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada ABD'nin Irak Büyükelçiliği ve Erbil Konsoloslugu'ndaki vize işlemlerini geçici bir süre için askıya aldığını ve ülkede acil olarak görev yapmayan personelin ABD'ye dönüşü için ulaşım imkanının en kısa sürede sağlanacağı belirtilmişti. "Irak'ın içinde yer alan ABD'li iş yerlerinden uzak durun." denilen açıklamada, güncel bilgiler için yerel basın izlenmesi tavsiyesi de yapılmıştı.

- *Suudi Arabistan Körfezdeki çatışma krizinden çıkış yolu arıyor...* Suudi Arabistan'ın dış işlerinden sorumlu devlet bakanı El Cubeyr bölgede savaş istemediklerini söyledi. Kral Selman da Körfez ve Arap ülkelerinin liderlerini kriz toplantısına davet etti. Suudi Arabistan Kralı

Selman bin Abdülaziz de ülkesine ait petrol tankerlerine ve petrol boru hatlarına yapılan saldırılar ve bölgede gerilimin artması üzerine bir kriz toplantısı düzenleme kararı aldı. Selman 30 Mayıs tarihinde Mekke’de yapılması planlanan söz konusu toplantıya tüm Körfez ülkeleriyle Arap dünyasının liderlerini davet etti.

- *ABD’den sivil uçaklara Basra Körfezi uyarısı...* ABD Federal Havacılık Dairesi (FAA), Basra ve Umman Körfezleri üzerinde uçuş yapan yolcu uçaklarını, İran ile yaşanan gerilim nedeniyle dikkatli olmaları konusunda uyardı.

- *Mısır’daki Giza piramitleri yakınlarında turist otobüsünde patlama...* Mısır’ın başkenti Kahire’deki Giza piramitlerinin yakınından geçen bir turist otobüsünde patlama meydana geldi. Güvenlik kaynakları, en az 16 kişinin yaralandığını aktardı. Reuters haber ajansı, yaralıların çoğunun Güney Afrikalı turistler olduğunu bildirdi. Otobüs inşaatı devam eden Büyük Mısır Müzesi’nin önünden geçerken bir patlayıcı infilak etti. Saldırıyı üstlenen olmadı. Ülkede İslamcı gruplar daha önce de turistleri hedef alan saldırılar düzenlemişti. Aralık ayında Giza piramitlerine 4 km uzaklıkta yol kenarına döşenmiş bir bombalı cihazın infilak etmesi sonucu, oradan geçen bir otobüsteki 3 Vietnamlı turist ve bir tur rehberi yaşamını yitirmişti.

- *Suudi Arabistan: Küresel pazardaki ham petrol miktarı, talebi karşılayacak düzeyde...* Ülkedeki petrol tesislerine yönelik son saldırıların petrol sevkiyatını tehdit ettiğini ancak Suudi Arabistan’ın üretimini etkilemediğini belirten Suudi Arabistan Enerji Bakanı Falih, Suudi Arabistan’ın ortaklarına saldırıları kınama çağrısı yaptı. Falih, küresel pazardaki ham petrol miktarının talebi karşılamaya yettiğini hatta petrol stoklarının artış gösterdiğini ifade etti. Suudi Arabistan’da geçen salı iki petrol pompa istasyonuna "drone" saldırısı düzenlenmiş ve geçen pazar 2’si Suudi Arabistan’a ait 4 ticari gemi Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) kara suları yakınlarında sabotaja uğramıştı.

- *Ruhani referandum açıklaması yaptı, muhafazakar kesimin tepkisini çekti...* İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, ülkenin gençlerinden siyasete katılmalarını isteyerek, ülkede ihtilafli konularda referanduma gidilebileceğini bildirdi. Başkent Tahran’da gençler ve öğrencilerle bir araya gelen Ruhani, ülkenin genel meseleleriyle ilgili değerlendirmelerde bulundu ve gençlerden sahada daha aktif olmalarını istedi. Yeni neslin varlığı ve anayasanın kullanılmayan potansiyelinden yararlanmanın sorunların çözüm yolu olduğunu vurgulayan Ruhani, şunları kaydetti: "Anayasada birçok imkan bulunmaktadır ve 59. maddesine göre; kültürel, dış siyaset ya da toplumsal bir meselede görüş ayrılığı olduğunda bunu halka sunabiliriz. Bu ilkeye göre; milletvekilleri, Mecliste karar alıp görüş ayrılığı bulunan konuyu halkoylamasına sunup sorunu çözebilirler."

- *Sadr: ABD-İran savaşı Irak’ın sonunu getirir...* Irak’ta Sadr Hareketi lideri Mukteda es-Sadr, ülkesinin, ABD ve İran arasında savaş olasılığına karşı ciddi tutum sergilememesi halinde, iki taraf arasında çıkacak bu savaşın Irak’ın sonunu getireceği uyarısında bulundu.

AVRUPA – AB

- *Ukrayna’da koalisyon hükümeti dağıldı...* Volodimir Selenski’nin Devlet Başkanı koltuğuna oturmasına günler kala Ukrayna’da koalisyon krizi yaşanıyor. Koalisyon ortağı Halk Cephesi hükümetten ayrıldı. Geçtiğimiz ay yapılan seçimlerle Volodimir Selenski’nin Devlet Başkanı seçildiği Ukrayna’da, Halk Cephesi’nin hükümetten ayrılma kararı ile koalisyon çöktü. Parti

tarafından yapılan açıklamada kararın "yeni bir gündemle yeni bir koalisyon kurmak" hedefi ile alındığı belirtildi. Ukraynalı partilerin yeni bir koalisyon kurmak için önünde 30 gün müzakare süresi bulunuyor. Bu, halkı temsil etmekte yetersiz kaldığı gerekçesiyle meclisi feshederek, ülkeyi erken seçimlere götürme sözü veren Selenski'nin elini kolunu bağlamış durumda. Yeni koalisyonda anlaşma sağlanması için geçecek süre, Selenski'nin erken seçim takvimini işletmesini imkansız hale getiriyor.

- *Avrupa'da sağ popülizme karşı gösteriler düzenlendi...* Avrupa'nın 13 ülkesinde, "Herkes için Tek Avrupa – Milliyetçiliğe Karşı Senin Oyun" adlı oluşum tarafından on binlerce kişinin katıldığı aşırı sağ ve sağ popülizm karşıtı gösteriler düzenlendi.

- *Merkel: Milliyetçilik Avrupa'nın düşmanıdır...* Hırvatistan'ın başkenti Zagreb'de Avrupa Halk Partisi'nin (EVP) seçim mitingine katılan Almanya Başbakanı Merkel, milliyetçiliğin Avrupa projesinin en büyük düşmanı olduğunu belirtti.

- *Le Pen: Hedef AP'de 'süper grup' kurmak...* Fransız aşırı sağcı Ulusal Birlik partisinin lideri Marine Le Pen, seçimlerin ardından Avrupa Parlamentosu'nda, Avrupa'nın diğer aşırı sağ görüşlü milletvekilleriyle bir "Süper Grup" oluşturulabileceğini belirtti.

- *Avusturya'da erken seçimler Eylül'de yapılacak...* Başbakan Sebastian Kurz'un koalisyon hükümetini sürdürmeme kararını açıklamasının ardından Avusturya erken seçim sürecine girdi. Cumhurbaşkanı Van der Bellen erken seçimin Eylül ayında yapılacağını açıkladı.

ABD - AMERİKA

- *ABD: Türkiye S-400'den vazgeçebilir...* ABD Hava Kuvvetleri Genel Sekreteri Heather Wilson, Türkiye'nin Rusya'dan S-400 almaktan vazgeçmesinin "mümkün" olduğunu söyledi. Wilson, "S-400'ü bulunan bir ülkeye F-35 teslim edebileceğimizi sanmıyorum" diye ekledi.

- *Trump: 'İran savaşmak istiyorsa bu resmen sonu olur'...* ABD Başkanı Donald Trump, sert bir dil kullandığı tweetinde, "İran savaşmak istiyorsa bu resmen İran'ın sonu olur. Bir daha ABD'yi tehdit etmeye kalkma" sözlerini sarf etti. İki ülke arasında son dönemde yaşanan gerilim Orta Doğu'da bir savaş yaşanır mı sorusunun daha çok sorulmasına sebebiyet vermişti. Trump'ın tweeti, Irak'ın başkenti Bağdat'ta ABD Büyükelçiliği'nin de yer aldığı yüksek korumalı Yeşil Bölge'ye bir füzenin fırlatılmasının ardından geldi. İki taraftan da son dönemde gelen daha önceki açıklamalarda ise savaş istemedikleri vurgulanmıştı.

RUSYA

- *Rusya'nın Avrupa Konseyi'nde kalmasının önü açıldı...* Rusya'nın Avrupa Konseyi'nden çıkma olasılığı için kullanılan "Ruxit," üye ülkelerin dışişleri bakanları tarafından Helsinki'de kabul edilen bildiriyle şimdilik engellendi. Şimdi gözler Rusya'nın atacağı adıma çevrildi. Avrupa Konseyi, 1996'dan bu yana üyesi olan Rusya'nın teşkilatı terk etmesini engellemek amacıyla yeni bir formül geliştirdi. Bu formül sayesinde, Rus parlamenterlerin 25 Haziran 2019 tarihinde Strasbourg'da yapılacak Avrupa Konseyi Genel Sekreteri ve AİHM yargıçları

seçimlerine katılımlarının önü açıldı. Avrupa Konseyi dönem başkanlığının Finlandiya'dan Fransa'ya geçiş töreni için Helsinki'de bir araya gelen 47 Avrupa ülkesinin dışişleri bakan veya temsilcileri, toplantı sonunda yayımladıkları bir bildiriyle üye ülkelere "hak ve yükümlülük" hatırlatmasında bulundu. Avrupa'da demokrasi, insan hakları ve hukuk devleti ilkelerinin yaratıcısı ve bekçisi olan Avrupa Konseyi'den gelen bu mesaj doğrudan Rusya'ya yönelik. Rusya ile Avrupa Konseyi arasındaki krizin temelinde Ukrayna'da 2014'te yaşanan olaylar yatıyor. Rusya'nın bu olayların ardından Kırım'ı ilhak etmesi üzerine, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) üyesi Rus parlamenterlerin oy hakları ellerinden alındı. AKPM'de oy hakkına sahip olmayan bir ulusal delegasyon, pratikte AKPM'den dışlanmış oluyor.

TÜRKİYE - TÜRK DÜNYASI

- *Türk vatandaşları için Schengen ülkelerine seyahat zorlaştı...* Türkiye AB'den vize serbestisi beklerken yeşil pasaportlu Türk vatandaşları için sınır girişlerinde uygulanan kontroller sıkılaştırıldı. Schengen vize başvurusu reddedilenlerin oranı ise iki kat arttı.
- *Cezaevlerinde radikalleşme riskiyle mücadele için AB'den Türkiye'ye 2 milyon euro destek...* Türkiye'de hapishanelerde radikalleşmenin önlenmesine yönelik etkin bir sistem kurmak üzere Avrupa Birliği'nin fonladığı proje 17 Mayıs'ta Ankara'da başlatıldı. Avrupa Birliği ve uluslararası örgütler hapishanelerin önlem alınmadığı taktirde köktencilik, radikalleşme ve şiddet içeren aşırıcılığın yaygınlaşması için yüksek riskli bir zemin sunduğuna dair endişelerini sık sık dile getiriyorlar. İyi yönetilen cezaevlerinde ise, radikalleşme sinyalleri erken aşamada tespit ediliyor ve aşırı uçlardaki suçluların cezaevi ortamında kendilerine ideolojik bir alan oluşturmalarının önü alınmış oluyor. AB'nin 2 milyon Euro katkı verdiği proje çerçevesinde, Türkiye'deki hapishanelerde radikalleşme vakalarının tespit edilmesi, azaltılması ve önlenmesi için stratejik, yönetsel ve uygulamaya dönük mekanizmalar tasarlanacak. Suçluların daha da radikalleşme olasılığı ve potansiyel tehditlere yönelik erken uyarı mekanizmaları belirlenecek ve radikalleşmeyi önlemeye dönük etkin programlar geliştirilecek. Ayrıca hapisane çalışanlarına yönelik olarak da teröristlere ve tehlikeli suçlulara nasıl yaklaşmaları gerektiği konusunda eğitimler verilecek.

TERÖRLE MÜCADELE

- Irak kuzeyi Hakurk bölgesine düzenlenen hava harekâtı neticesinde, PKK bölücü terör örgütü tarafından silah mevzii, barınak ve sığınak olarak kullanılan hedefler imha edildi. (20 Mayıs)
- Irak kuzeyi Metina bölgesine düzenlenen hava harekâtı neticesinde, PKK bölücü terör örgütü tarafından silah mevzii, barınak ve sığınak olarak kullanılan hedefler imha edildi. (18 Mayıs)
- Hava Kuvvetlerimizin icra ettiği hava harekâtları ile desteklenen ve hâlen devam eden Şırnak Küpeli Dağı bölgesindeki operasyonlarda en az 2 terörist daha etkisiz hale getirildi. (18 Mayıs)

- Irak kuzeyi Gara bölgesine düzenlenen hava harekâtı neticesinde, PKK bölücü terör örgütü tarafından silah mevzii, barınak, sığınak ve mühimmat deposu olarak kullanılan hedefler imha edildi. (18 Mayıs)
- Fırat Kalkanı Harekât bölgesinde görev yapan unsurlarımıza Tel Rıfat'taki PKK/YPG'li teröristlerce yapılan saldırı ve taciz ateşlerine bölgede bulunan ateş destek vasıtalarımızla gerekli karşılık verilmiştir. (18 Mayıs)